

V spomin Antonu Nosanu

V Ljubljani je 31. januarja 2012 v 89. letu starosti sklenil svojo življenjsko pot naš dolgoletni sodelavec inženir Anton Nosan, priznan strokovnjak s področja hidrogeologije, ki se je uveljavil kot začetnik in utemeljitelj sodobnih raziskav virov mineralnih in termalnih vod v Sloveniji. Kljub številnim dolgoletnim vodstvenim obveznostim na Oddelku za hidrogeologijo in kasneje na mestu prvega direktorja tedanjega TOZD-a za geološke raziskave pri Geološkem zavodu Ljubljana, je vseskozi ostajal zvest strokovnemu poslanstvu. S sodelavci je nesebično delil svoje bogato znanje in izkušnje, ter kot mentor vzgajal nove generacije mladih geologov. Njegova plemenita in brezkompromisna predanost delu ter želja po doprinosu k razvoju geologije in celotne slovenske družbe nam ostajata za vzgled in spodbudo. »Voda je ali pa je ni«, je pogosto kratko dejal, kadar je neposredno ali v prisposobi govoril o ciljih in merilih uspešnosti našega delovanja.

Inženir Anton Nosan se je rodil 4. junija 1922 na Drulovki pri Kranju, kjer je preživel mladost in zaključil osnovno izobraževanje. Po končani gimnaziji se je vpisal na Prirodoslovno-matematično fakulteto Univerze v Ljubljani. V letu 1951 je diplomiral in se zaposlil na Geološkem zavodu Ljubljana, kjer je deloval vse do upokojitve leta 1989.

Strokovna pot je inženirja Antona Nosana najpogosteje vodila v vzhodno Slovenijo, v gričevnat svet panonskega obrobja med Voglajno, Sotelskim, Bohorjem, Rogaško Slatino in Čatežem. V prvih letih po prihodu na Geološki zavod Ljubljana je na tem območju tudi kartiral in si pridobil bogato znanje o tamkajšnjih stratigrafskih in tektonskih razmerah, koncem petdesetih let pa ga je tedanje vodstvo napotilo na zahtevne hidrogeološke projekte. Med prva znanstveno odmevna ter gospodarsko in družbeno uspešna dela, nedvomno sodijo raziskave v Čateških toplicah med leti 1957–58 in 1969–72. V začetku sedemdesetih let so pod vodstvom inženirja Antona Nosana stekle obsežne raziskave virov mineralnih in termalnih vod v Rogaški Slatini, ki so trajale več kot dvajset let. Za polnilnico mineralnih vod Donat in Tempel sta bili poleg številnih manjših zajetij, v bližini izvirov izvrtani tudi vrtini v Podplatu in Spodnji Kostrivnici, ki sta skupaj zagotovili novih 370 L/min mineralne vode in preko 250 kg/h ogljikovega dioksida. Koncem sedemdesetih in v začetku osemdesetih let je inženir Anton Nosan uspešno zaključil dela v Dolenjskih, Šmarjeških in Rimskih Toplicah, v Podčetrtku, Topolšici, Laškem in na Bledu. Novi in izdatnejši viri termalne vode so omogočili razmah zdraviliško-rekreacijskega turizma, kar je ugodno vplivalo na celoten gospodarski razvoj savinjske, spodnje posavske in jugovzhodne slovenske regije. Pomemben je tudi njegov doprinos k oskrbi Novega mesta in širše okolice s pitno vodo, katero so omogočila bogata zajetja v Družinski vasi ter na podnožju Gorjancev.

Več let je deloval tudi v Makedoniji, v Banji Kočani, Istibanji pri Vinici, Katlanovski banji in Kneževiški banji v Štipu. Velike količine termalne vode zajete z vrtinami na Kočanskem polju so omogočile intenzivno pridelavo kakovostne povrtnine v rastlinjakih, na temeljih samooskrbe iz lastnega in kontroliranega vira. Za izjemen dosežek mu je mesto Kočani leta 1984 podelilo posebno priznanje.

Inženir Anton Nosan je aktivno sodeloval v velikih, večletnih projektih Geološkega zavoda Ljubljana, kot sta »Pitne in mineralne vode« ter »Geotermalna energija«, pri projektih slovenskih hidroelektrarn in številnih nalogah izven meja tedanje Jugoslavije, predvsem na Bližnjem vzhodu v Alžiriji in na Sinaju. Skrb za razvoj geologije in naše ustanove je ohranjal tudi po upokojitvi s sodelovanjem na projektih in svetovanjem. Za doprinos k razvoju slovenske znanosti je leta 1974 prejel Kidričevo nagrado, leta 2003 pa je postal tudi prvi častni član Geološkega zavoda Slovenije.

Vsi, ki smo inženirja Antona Nosana osebno poznali se s hvaležnostjo spominjamo skupaj prehojene poti na Geološkem zavodu Slovenije, njegove predanosti delu in neustavljive želje ustvariti boljši jutri za vse nas. Zapustil nam je bogato zbirko preko 270-ih objavljenih in arhivskih del, ki so temelj sodobne hidrogeologije mineralnih in termalnih, vir znanja in zgled tudi za prihodne rodove. Tiha in neizrečena zahvala pa zagotovo ostaja med ljudmi, katerim so novi in izdatnejši viri mineralne in termalne vode, odkriti z znanjem in požrtvovalnim delom inženirja Antona Nosana, zagotovili delo in s tem boljše in varnejše življenje.

Najpomembnejša objavljena dela:

- Nosan, A. 1973: Termalni in mineralni vrelci v Sloveniji. *Geologija*, 16: 5–81.
 Nosan, A. 1959: Hidrogeologija Čateških toplic. *Geologija*, 5: 63–79.
 Nosan, A. 1975: Nov vrelc mineralne vode v Spodnji Kostrivnici. *Geologija*, 18: 311–313.
 Nosan, A. & Grad, K. 1955: Stratigrafske in tektonske razmere na južnem pobočju Bohorja. *Geologija*, 3: 110–115.
 Pleničar, M. & Nosan, A. 1958: Paleogeografija panonskega obrobja v Sloveniji. *Geologija*, 4: 94–110.
 Kuščer, D., Grad, K., Nosan, A. & Ogorelec, B. 1974: Geološke raziskave soške doline med Bovcem in Kobaridom. *Geologija*, 17: 426–476.

Polona Kralj